

Dzień Archiwisty, Poznań, 26 i 30 września 2024 r.

Już po raz piąty w stolicy Wielkopolski obchodzono Dzień Archiwisty, ustanowione w 2019 r. decyzją Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych święto podkreślające rolę archiwów i pracujących w nich archiwistów we współczesnym świecie. Tegoroczne obchody zorganizowały wspólnie Archiwum Państwowe w Poznaniu (dalej: AP w Poznaniu), Archiwum zakładowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (dalej: Archiwum UAM) oraz poznański Oddział Stowarzyszenia Archiwistów Polskich (dalej: SAP). Składały się na nie dwa wydarzenia: wizyta w Archiwum UAM połączona z prezentacją zbiorów i spotkanie w AP w Poznaniu, podczas którego uczestnicy mogli wysłuchać przygotowanych wystąpień. Tematem przewodnim jak i zasadniczą grupą odbiorców byli archiwiści zakładowi działający na terenie Wielkopolski, pozostający pod szczególną opieką instytucjonalną archiwów państwowych. Zorganizowane wydarzenia były nie tylko okazją do celebracji wspólnego święta, lecz także polem dialogu i wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami jednej profesji. Należy jednak wspomnieć, że nie był to pomysł odosobniony – obchody wokół archiwów i archiwistów zakładowych organizowały w tym roku i w poprzednich latach również inne archiwa państwowe, m.in. w Częstochowie, Gorzowie Wielkopolskim, Kielcach, Koszalinie, Lesznie, Łodzi, Przemysłu, Radomiu, Suwałkach, Szczecinie i Toruniu.

Obchody rozpoczęły się 26 września w samo południe, wizytą gości w siedzibie Archiwum UAM przy ul. Wszechnicy Piastowskiej 2 w Poznaniu. Zebranych powitali dr Piotr Józefiak, pracownik jednostki, archiwista i historyk, członek poznańskiego oddziału SAP, oraz prezeska tegoż oddziału, Elżbieta Rogal. Uczestnicy podczas wycieczki mieli okazję wysłuchać krótkiej historii budynku i charakterystyki materiałów, jakie są w nim przechowywane. Zobaczyli również magazyny archiwalne, w których bezpiecznie przechowywana jest dokumentacja minionych pokoleń studentów i profesorów. Ostatnim przystankiem wycieczki była czytelnia Archiwum, w której przewodnik płynnie przeszedł do prezentacji zbiorów. Wśród omawianych materiałów znalazły się m.in. te dotyczące pierwszych lat działania Uniwersytetu i celebrowania kolejnych okrągłych rocznic jego powstania oraz te traktujące o wybitnych postaciach z dziedziny poznańskiej archiwistyki, wśród nich o Franciszku Paprockim, Stanisławie Nawrockim czy Irenie Radtke. Na koniec dr Piotr Józefiak opowiedział o materiałach zasobu Archiwum UAM dotyczących Zofii Grodeckiej, żołnierki Armii Krajowej, uczestniczki Powstania Warszawskiego i kierowniczkii Działu Tkanin i Ubiorów Ludowych w Muzeum Etnograficznym w Poznaniu. Stanowiły one preludium do jego wystąpienia w kolejnym dniu obchodów Dnia Archiwisty, które miały miejsce w siedzibie AP w Poznaniu.

30 września, w dzień poświęcony patronowi archiwistów – św. Hieronimowi ze Strydonu – licznie przybyli reprezentanci wielkopolskich archiwów zakładowych zebrali się w sali konferencyjnej im. prof. Kazimierza Kaczmarczyka. Uczestników powitał dyrektor AP w Poznaniu, Henryk Krystek, podkreślając znaczenie spotkania, zarówno w kontekście przygotowanych przez organizatorów referatów, które miały zachęcić do merytorycznej dyskusji, jak i pod względem towarzyskim: integracji środowiska i budowania sieci kontaktów. Jak podkreślił mówca, codzienna działalność archiwów państwowych w jednostkach objętych nadzorem, chociaż prowadzona z najwyższą starannością i życzliwością, nacechowana jest jednak pewną dozą oficjalności i biurokracji. Celem tegorocznego Dnia Archiwisty było spotkanie wolne od tych urzędowych ram, co ułatwiło swobodną wymianę myśli i spostrzeżeń.

Pierwsze wystąpienie w ramach wydarzenia, zatytułowane *Kiedy pojawiają się nowe zadania, przepisy, wytyczne... – rozbudowa jednolitego rzeczowego wykazu akt* przygotował Piotr Klimecki, kierownik oddziału kształtowania narodowego zasobu archiwalnego (obecnie: zastępca dyrektora AP w Poznaniu). Prelegent przedstawił podstawy budowania rzeczowych wykazów akt oraz najczęstsze wątpliwości i błędy, które pojawiają się przy jego rozbudowie. Szczególnie cenne dla słuchaczy okazały się przedstawione propozycje rozbudowy JRWA oparte na najnowszych zmianach legislacyjnych, dotyczące tzw. sygnalistów i systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji. W trakcie dyskusji Piotr Klimecki zachęcił uczestników do korzystania z przygotowanych rozwiązań oraz do wspólnych działań w kontekście zgłaszania nowych klas rzeczowych do instytucji nadrzędnych, co w jego opinii usprawni i ujednotli procedury kancelaryjne w archiwach zakładowych znajdujących się w tej samej strukturze organizacyjnej. Uczestnicy spotkania chętnie przystali na takie sugestie i w kularach wymieniali się danymi kontaktowymi.

Po przerwie zebrani wysłuchali drugiego wystąpienia pt. *Edukacja akademicka Zofii Grodeckiej w świetle archiwaliów* wygłoszonego przez wspomnianego już dr. Piotra Józefiaka. Prelegent przedstawił rys biograficzny postaci, skupiając się na jej latach młodości, przez studia, aż po karierę zawodową i działalność powstańczą. Kilka słów poświęcił również życiu prywatnemu swojej bohaterki, a szczególnie dwóm małżeństwom, które ze względu na zmiany nazwiska utrudniały nieco poszukiwanie informacji. Ta część spotkania miała na celu zaprezentowanie na przykładzie prowadzonych przez prelegenta kwerend i analiz potencjału badawczego materiałów przechowywanych w archiwach zakładowych i naukowych. Stanowiła także zachętę do prowadzenia własnych badań historycznych, co dla archiwistów zaznajomionych ze sposobem klasyfikacji dokumentacji i charakterystyką przechowywanych je instytucji może być zadaniem niezwykle produktywnym

i przyjemnym. W dyskusji zebrani wyrazili uznanie dla badań dr. Józefiaka, który – wyszedłszy od pojedynczego nekrologu – był w stanie wnikliwie przeanalizować życie Zofii Grodeckiej.

Na zakończenie zebrani podziękowali organizatorom za przygotowanie ciekawego, ale i niezwykle przydatnego spotkania. Podkreślono jednocześnie potrzebę kolejnych takich wydarzeń ze względu na duże zainteresowanie środowiska. Ograniczone miejsce niestety nie pozwoliło wszystkim chętnym wziąć udziału w wydarzeniu, a limit miejsc został bardzo szybko wypełniony. Wobec powyższego zarówno dyrektor AP w Poznaniu, jak i kierowniczka oddziału popularyzacji zasobu archiwalnego (pisząca te słowa) zapowiedzieli organizację kolejnych spotkań dla archiwistów zakładowych, nie tylko w dzień św. Hieronima. Wydarzenia takie winny na stałe wpisać się w kalendarz imprez organizowanych przez archiwa państwowe w całym kraju. Praktyka popularyzacyjna pokazuje, że jest to postulat, który polska sieć archiwalna już wdrożyła do realizacji.

dr Julia Wesółowska
(Archiwum Państwowe w Poznaniu)
ORCID iD: 0000-0002-0965-1024